

Forslag 13: Oppgjøret som ikke kom

Sommeren 2021 er det 10 år siden AUF og Arbeiderpartiet var ofre for Norgeshistoriens mest brutale terrorangrep. Bombinga av statsministerens kontor i Regjeringskvartalet, og massakren på AUFs sommerleir på Utøya ble utført av en høyreekstrem terrorist som hatet verdiene den norske arbeiderbevegelsen var et symbol på. Terrorangrepet 22. juli 2011 må omtales som det politisk motiverte terrorangrepet det var, og kun gjennom å sette søkelys på ideene som lå bak de grusomme handlingene kan Norge ta et ordentlig oppgjør med terroren som drepte 77 uskyldige mennesker sommerdagen i 2011.

I tiden etter 2011, har AUF i stor grad opplevd at det norske samfunnet har sviktet med å ta et ordentlig oppgjør med verdisynet, konspirasjonsteoriene og det politiske hatet bak terrorangrepet. Til tross for at troen på Eurabia-teorien, og det medfølgende hatet mot muslimer var sterkt til stede i gjerningsmannens idéverden, har Norge ikke lyktes med å verne om minoriteter i Norge som er særlig utsatt for hat, rasisme, trusler og vold. Terrorangrepet mot Al Noor-moskeen i Bærum 10. august 2019 var et bevis på nettopp det. Norsk offentlighets manglende evne til å ta tak i ideene bak Al-Noor-angrepet og drapet på Johanne Zhangjia Ihle-Hansen er en videreføring av problemene knyttet til det manglende oppgjøret med norsk rasisme og høyreekstremisme.

Skal vi lykkes med å knuse de ekstreme miljøene og hindre normalisering av ekstreme ideer, må kampen mot ekstremismen må kjempes på flere fronter. De politiske slagene står der hatet viser ansikt, men den langsiktige motstanden skjer gjennom å bygge et samfunn som ikke gir grobunn for nye terrorister og voldsmenn. AUF mener overordnet at det norske demokratiet er vårt viktigste bolverk mot terror og vold. Et inkluderende samfunn som gir tilhørighet til hver enkelt er avgjørende for å motvirke det utenforskapet som foregriper radikaliseringsprosessen. Vi må erkjenne at terroristen bak 22. juli-angrepet ikke oppsto i et vakuum. Han vokste opp i, og er et resultat av det norske samfunnet. Her falt han utenfor, her skapte han sine fiendebilder. For å bekjempe radikaliseringsprosessen må vi derfor hver dag ruste den demokratiske beredskapen; vi må jobbe for et Norge der ungdom vokser opp som demokratiske medborgere, hvor meninger brytes uten vold, og hvor flere, ikke færre kjenner seg som en del av et større Vi.

Videre mener AUF også at et nasjonalt oppgjør med rasisme i Norge er på høy tid. Fordomsfulle, diskriminerende og rasistiske strukturer og systemer er med på å skape et samfunn der parallelle fellesskap kan erstatte det nasjonale fellesskapet. AUF mener at et ordentlig oppgjør med diskriminering og rasisme burde ha kommet etter 22. juli, men at lite

er blitt gjort i årene som har gått, og at det derfor må arbeides målrettet for å få satt temaet på dagsorden. I dette arbeidet må personer, grupperinger og miljøer som aktivt jobber for å normalisere ytterliggående meninger imøtegås av et samlet politisk Norge.

Ett av de verste eksemplene på dette, er hvordan den offentlige støtten til en av landets mest konspiratoriske og høyre-radikale blogger, Human Rights Service, er med på å bidra til å normalisere hatefulle ideer rettet mot muslimer og minoritetspersoner. AUF mener det bør ligge til grunn en felles politisk forståelse blant partiene på Stortinget om at minoritetspersoners vern mot hat og konspirasjonsteorier er avgjørende i en liberal rettsstat som Norge.

AUF er bekymret for at Norge i årene etter 2011 i større grad enn før 22. juli, har vektlagt ekstreme ideers rett til å publiseres og ta plass i det offentlige ordskiftet, enn minoriteters rett til å ikke bli utsatt for rasisme. Det mangler ikke på eksempler om at folkemordsretorikk, holocaustfornektelse, hatefulle raseteorier og spredning av konspirasjonsteorier som Eurabia-teorien og teorien om «The Great Replacement», har hatt svært alvorlige utfall. Også det politisk motiverte terrorangrepet 22. juli er et eksempel på dette. AUF mener at det norske samfunnet i større grad må ta tak i sentrale spørsmål som hvorfor ideer som disse finner grobunn hos både unge og voksne mennesker i landet vårt, hvilke krefter som er med på å normalisere disse ideene, og hvem som har et ønske om å ufarliggjøre potensielt svært farlige ideer.

De siste årene har arbeidet med å gjenkjenne og agere mot ungdommer og mennesker som er på vei inn i ekstreme miljøer økt. OsloMet, C-rex og andre institusjoner har laget studieprogram og endret studieporteføljen sin slik at flere kan tilegne seg kompetanse for å forhindre radikaliserings og ekstremisme. AUF er opptatt av at alle som er i en posisjon til å forhindre dette får kompetanse som igjen kan bremse rekrutteringen til ekstreme miljøer.

Myndigheter, politi og PST budsjett og prioriteringer må speile det til enhver tid gjeldende trusselsituasjonen. I Norge har det de siste årene vært mye diskusjon knyttet til politiets økonomiske bevilgninger. AUF er bekymret for at Norge kan havne i en situasjon hvor budsjettbetingelser legger føringer for hvor godt forebyggende og avvergende arbeid politiet kan gjøre mot ekstremisme.

Et spesifikt område AUF mener politiet må få mer ressurser til, og bredere kompetanse på, er etterforskning og straffeforfølgelse av hatkriminalitet. Siden 2011 har altfor mange av AUFs tillitsvalgte opplevd hatkriminalitet, ofte digitalt, og vi ser med stor bekymring på

denne trenden som potensielt kan være en trussel mot fri deltakelse i demokratiske fora. Det må være mulig for ungdomspolitikere å engasjere seg politisk uten å måtte forvente å motta drapstrusler.

For AUF er et viktig poeng at den største bekymringa i arbeidet med å bekjempe de ekstreme holdningene er ikke at disse ideene finnes i seg selv. Vår største bekymring er at hatefulle, ekstreme og konspiratoriske ideer skal få forplante seg og legitimeres hos vanlig folk. Vårt viktigste vern mot ekstremisme er et sterkt og tillitsfullt samfunn som kan fange opp og begrense fremveksten av det ekstreme. Kun gjennom å bygge samfunnet større kan vi begrense ekstremismen.

AUF mener at:

- Arbeiderpartiet og den norske venstresida i forbindelse med 10-årsmarkeringa for 22. juli-angrepet, må ta et større nasjonalt oppgjør med ideene bak terrorangrepet.
- Historien om 22. juli legger til grunn forståelsen av at terroren var et politisk motivert angrep på Arbeiderpartiet og AUF, med bakgrunn i høyreekstreme konspirasjonsteorier og ideer.
- Statsstøtten til Human Rights Service må fjernes.
- Det politiske Norge i fellesskap må ta avstand fra høyre-radikale- og høyreekstreme alternative mediers spredning av falske nyheter og konspirasjonsteorier.
- Studietilbud og kompetanse om ekstremisme og radikalisering må styrkes.
- Politiets arbeid med å følge opp bekymringsmeldinger om radikalisering må styrkes.
- Politiets kapasitet til å etterforske hatkriminalitet for å begrense radikalisering og ekstremisme, herunder styrking av hatkrimgruppa må økes.
- PSTs mandat bør utvides til å også gjelde politisk eksponerte personer utenfor Stortinget og Regjeringen.
- Det dannes en felles front i norsk politikk som tar tydelig avstand fra spredning av konspirasjonsteorier og hatytringer, og at det enes om en felles ytre grense for hva som er akseptabel retorikk i den offentlige debatten.
- Alle norske ungdomsskoleelever må få tilbud om besøk til 22. juli-senteret og- eller Utøya.
- Kriminalomsorgens evne til å motvirke radikalisering i norske fengsler må styrkes.
- C-rex Senter for ekstremismeforskning sikres økonomisk støtte for videre forskning på temaer knyttet til senterets mandat.
- De synlige sporene etter 22. juli-angrepet i Høyblokka bevares, og avsettes til 22. juli-senterets virke.
- 22. juli-senteret og Wergelandssenterets arbeid med demokratilæring sikres videre finansiering.